

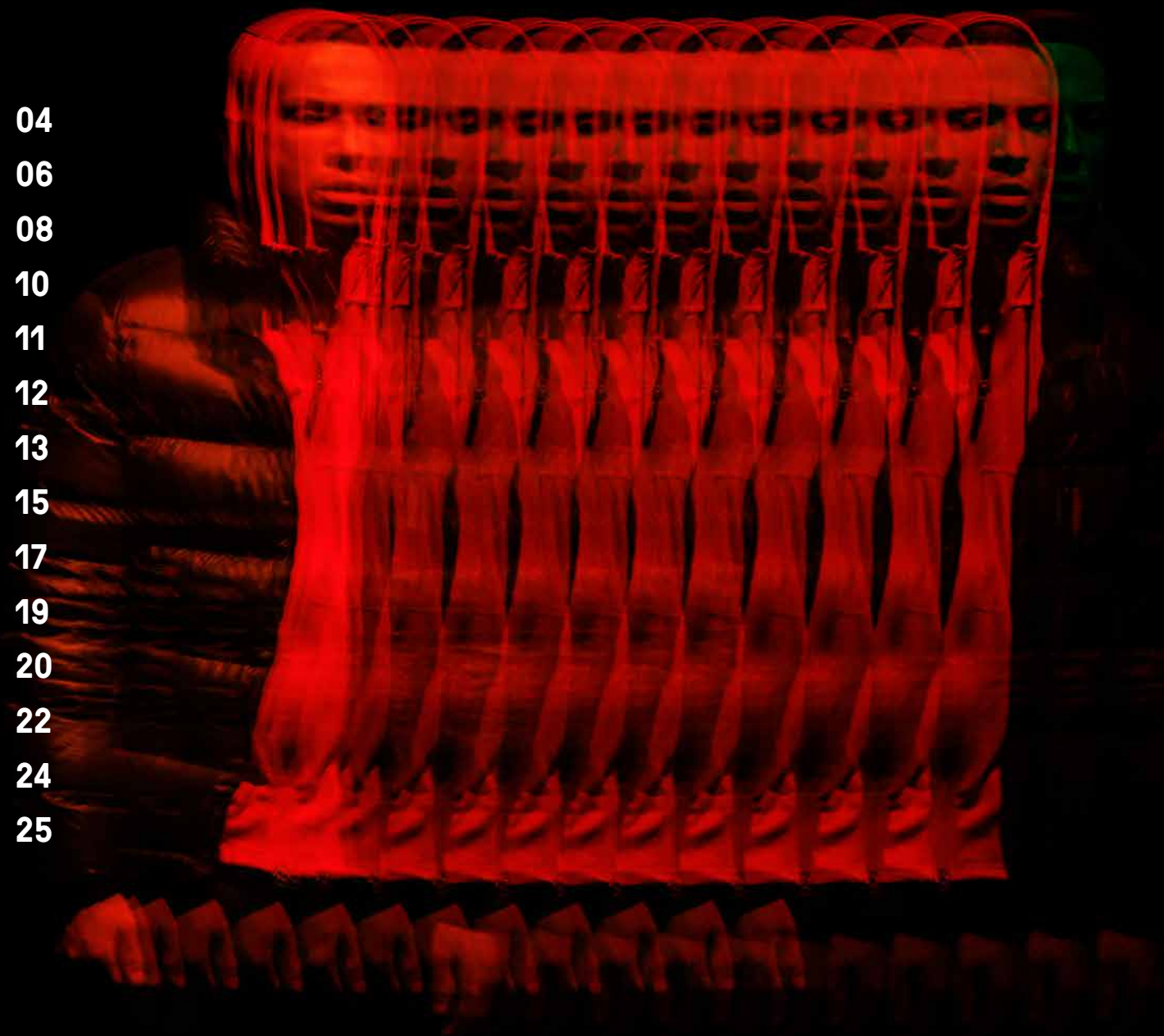
DIT IS WAT WE DEEDEN IN 2025

WAT WE DOEN

INHOUD

BESTE,	
IN VOGELVLUCHT	04
DIT IS WAT WE DEDEN IN FEBRUARI	06
DIT IS WAT WE DEDEN IN MAART	08
DIT IS WAT WE DEDEN IN APRIL	10
WAT WE STEEDS BETER DOEN	11
WAT ANDEREN OVER ONS ZEIDEN	12
DIT IS WAT WE DEDEN IN JUNI	13
DIT IS WAT WE DEDEN IN JULI	15
DIT IS WAT WE DEDEN IN SEPTEMBER	17
WAT WE STEEDS BETER DOEN	19
DIT IS WAT WE DEDEN IN OKTOBER	20
DIT IS WAT WE DEDEN IN NOVEMBER	22
DIT IS WAT WE DEDEN IN DECEMBER	24
WAT WE DOEN KIJKT UIT NAAR	25
WIJ ZIJN WAT WE DOEN	

BESTE,

Hier is ons jaarverslag van 2025. Het was een bewogen jaar. Zowel in de wereld als voor ons. Als je het begin van 2026 ziet, lijkt 2025 wel een soort grote opmaat voor een wereld in de overdrive, met 'plotselinge' aanvallen op landen en grenzeloos machtsvertoon. Voor ons als organisatie was het een jaar van vernieuwing. In denken over hoe we werken, maar ook in de redactie. We namen afscheid van een aantal mensen en vonden ook weer nieuwe. Allemaal aanleidingen om opnieuw naar onszelf en onze manier van werken te kijken.

Al ruim vijf jaar zijn we bezig om langer dan één productie bij een onderwerp te blijven, omdat we geloven dat we daardoor meer impact kunnen hebben. Een aantal onderwerpen is helaas nooit niet actueel. *Denkend aan Holland* ging bijvoorbeeld over vluchtelingen en hoe ingewikkeld het is om je plek in een nieuwe samenleving te vinden. Vijf jaar geleden bij *Hoe ik talent voor het leven kreeg* speelde er veel rondom AZC's. Afgelopen jaar werd door de dreiging vanuit Rusland het idee van zelf vluchten voor (dreigende) oorlog ook nog eens extra invoelbaar. De tijd lijkt ons soms in te halen.

Dit jaar stonden zowel 'jongeren' als 'vluchtelingen' centraal in onze producties. Beide onderwerpen waar we al ervaring mee hadden, dus konden we nog een stapje dieper en verder gaan. Zowel in de inhoud als in de samenwerkingen met partners. We leerden veel over wat dat stapje verder gaan ons oplevert en waar we rekening mee moeten houden. En we zagen ook dat de lessons learned bij het ene onderwerp ook direct toepasbaar waren bij het andere.

Zoals elk jaar vormen de *brieven van Floris* de ruggengraat van het verslag. Ze zijn een weerslag van waar we ons door het jaar heen mee bezig hielden. En die momentopnames door het jaar heen laten ook zien hoe producties zich ontwikkelden en waar we tegenaan liepen. Op een aantal punten hebben we een kleine reflectie toegevoegd waarin we nog verder bespiegelen op wat het betekent om lang bij een onderwerp blijven.

Veel plezier bij het lezen!

Hartelijk,

Floris en Aziz

Feb-april

THE CITY SHE LOVES ME **TOURT** DOOR HET LAND

Maart

AAFJE ONTVANGT YEMMA

April

BESTE ROTTERDAM GAAT LIVE BIJ OPEN ROTTERDAM

April

DOPE KRIJGT VORM BIJ DE EERSTE FOTOSHOOT

Mei

HUMANITAS ONTVANGT YEMMA

Juni

DE BLOEMHOF- WANDELINGEN GAAN LIVE

Juli

FLORIS START OP MET GEORGE VOOR DENKEND AAN HOLLAND

Augustus

POST OM NIET BANG VOOR TE ZIJN **IN DE** **MAAK**

September
**TUSSEN KUNST EN
MISDAAD START
DERDE SEIZOEN**

Oktober
**DENKEND AAN
HOLLAND GAAT IN
PREMIERE**

Oktober
**ANGRY YOUNG
MEN KRIJGT
EDUCATIEPAKKET**

November
**DE BLOEMHOF
WANDELINGEN
KRIJGEN VASTE
PLEK IN CULTUUR
& CAMPUS**

November
**ANGRY YOUNG MEN
KOMT VOOR 3000
LEERLINGEN TERUG
NAAR DRACHTEN EN
ROTTERDAM**

November
**HOGESCHOOL
ROTTERDAM
ONTVANGT YEMMA**

December
**FLORIS START OP
MET NASRDIN VOOR
WAT ALS...**

December
**VOORSTELLINGEN
DENKEND AAN
HOLLAND MET
NEWBEES**

DIT IS WAT WE DEDEN IN FEBRUARI

Beste,

Hoe gaat het? Zit je in een rustige fase, of middenin een stroomversnelling? Ik in het laatste. En wat ik het gekke vind is dat die versnelling er iedere keer opeens weer is. Met repeteren is er altijd een moment dat het ineens omslaat van ‘nog tijd zat’, naar ‘nu moeten we hard door’. En nu ik dit proces al tientallen keren heb meegemaakt, zie ik ook hoe belangrijk eerste keuzes zijn. Ken je dat? Tijdens de eerste repetitieweken maak ik door het gevoel nog zeeën van tijd te hebben allerlei onbevangen keuzes. “Speel het maar eens zo en zo...” Met het idee dat we ‘zo en zo’ altijd nog kunnen veranderen. Uiteindelijk gebruik ik best wel veel van die eerste keuzes. En ik denk dat de kracht ervan is dat die niet helemaal doordacht zijn, maar juist intuïtiever.

Ik ben ook blij met de stroomversnelling, omdat we zo langzamerhand ook wel klaar zijn met repeteren zonder licht en geluid. Vanaf maandag zitten we in de Kunstmin in Dordrecht om onze nieuwe productie *The City She Loves Me* te ‘monteren’ met alle techniek en het hele decor. Dan gaan we echt zien wat we gemaakt hebben. En daar kijk ik naar uit. Ook omdat het leuk is dat we bij een van de drie theaters van de Theaterdelta Zuid-Holland in huis kunnen monteren. Die bijzondere momenten -monteren, try outs, de laatste voorstelling van de tournee- proberen we de laatste jaren steeds meer te doen bij de Theaterdelta in huis. Dan leer je elkaar op een andere manier kennen en heb je ook steeds een feestje. En dan doen we de première op 15 februari in ons thuis theater Theater Zuidplein. Ook dat dat wordt een feestje!

In de voorstelling *The City She Loves Me* worden drie jongeren gevraagd mee te werken aan een film over hun waarde voor de stad. Al snel botsen hun frisse ideeën met de ervaring van de drie filmmakers. De voorstelling laat zien hoe groot de kloof kan zijn tussen jong en oud, en hoe zeldzaam de échte gesprekken zijn die dat gat kunnen overbruggen. *The City She Loves Me* combineert theater en (korte) film. De *Virtuele voyer tour* reisde mee met de voorstelling. OPEN Rotterdam TV produceerde met ons een videoreeks *Beste Rotterdam* waarin Rotterdamse jongeren met hulp van Rotterdamse schrijvers een afscheidsbrief aan de stad schreven.

Vorige week hebben we al een beetje opgewarmd in Theater Zuidplein met de previewavond voor *The City She Loves Me*. Het was een combinatie van een aantal scènes en gesprekken met mensen die zich verbonden voelen met het onderwerp: hoe voer je een gelijkwaardig gesprek als je verhouding dat niet is?. Susanna Osinga, social designer bij de EUR, vertelde over haar onderzoek naar jongerenparticipatie bij de gemeente Rotterdam. Naima en Sanae gingen in gesprek met gesprekleider Dide Vonk over hoe zij in de wijk Bloemhof vanuit de gemeente

een jongerenhub hebben opgezet, waar zij eens in de twee weken in gesprek gaan over de wijk en wat er nodig is.

En als laatste kwam Eline van der Stoep van Theater Zuidplein op het podium zitten om een inkijkje te geven in hoe zij allerlei groepen jongeren aan het theater probeert te verbinden, die soms nog nooit in een theater zijn geweest.

Twee dingen vond ik, naast de mooie gesprekken, echt geweldig. Dat was ten eerste het publiek. Er zat weer een prachtige mix van wetenschappers van de Erasmus Universiteit, jongeren, ambtenaren, mensen van de Theaterdelta en andere theaters, vrienden en familie in de zaal. En die wisten elkaar achteraf ook te vinden. En daarbij waren er ook nog een paar kersen op de taart. In de foyer stond de testversie van onze *Virtuele foyer tour*, die we samen met Digital Playground en acht studenten van de MBO Theaterschool in Rotterdam hebben gemaakt. Je kan als bezoeker met je eigen telefoon of een tablet acht virtuele standbeelden bekijken en hun monologen horen. De studenten hebben mooie beelden en teksten gemaakt en het is iets waar je echt even in kan ronddwalen. En Ruchir, een van de studenten, deed zijn monoloog zelfs live op het podium. Bijna mooier dan in de opname...

En voor de previewavond was er ook nog een kleine wrap party voor de film die de jongeren hebben gemaakt als afsluiter van de voorstelling. Feestelijk allemaal!

Ik heb heel veel zin in de tournee. Vanaf 14 februari spelen we door het hele land en de *Virtuele foyer tour* en de korte film reizen mee. Dus kom kijken! En als je geluk hebt lopen er zelfs een paar jongeren in het wild (als je er zelf geen bent, of je er eentje voelt...).

Tot daar dan!

Hartelijk,

zoëis

IN THE CITY SHE LOVES ME WORDT DE BEGRIPSKLOOF TUSSEN JONG EN OUD GEESTIG EN PIJNLIJK NEERGEZET

HET PAROOL OVER
THE CITY SHE LOVES ME

DIT IS WAT WE DEDEN IN MAART

Beste,

Afgelopen week was ik bezig met het jaarverslag. Als ik eraan begin voelt het als een 'moetje', maar eenmaal bezig is het toch ook goed om even terug te kijken. En ik weet niet of je dit herkent, maar ik word bij dat terugkijken vaak overvallen door hoeveel er gebeurd is in een jaar. Het is misschien wat cliché, maar ik realiseer me dan dat er alweer zoveel veranderd is. En dit jaar voelde dat wrang omdat niet alleen bij ons zoveel gebeurd is, maar ook zoveel in de Nederlandse en mondiale politiek.

Een gedachte die ik kreeg ging over het maken van *The City She Loves Me*, waarin het ook gaat over de vraag 'hoe praten we met elkaar'. In december waren we in de repetities steeds op zoek naar hoe uitvergroot de personages moesten zijn. Als ik zie hoe 'grotesk' er nu wordt gepraat (en gehandeld) dan vraag ik me af of we niet nog groter hadden moeten gaan. De schaamteloze manier waarop er nu met de waarheid, met beeldvorming en hokjesdenken wordt omgegaan is bijna niet te vatten.

Ik ben 'blij' dat *The City She Loves Me* nog een tijd op tournee is; 5 april is de dernière in de Goudse Schouwburg. En ik vind het bijzonder om te zien dat de voorstelling bij allerlei groepen iets in beweging zet. We kregen afgelopen week een podcast toegestuurd van jongeren uit Dordrecht die zich helemaal herkenden in de dynamiek tussen jong en oud op het podium. Maar we hadden ook een nagesprek in Drachten waarin juist ouderen graag wilden praten. En maandag speelden we in theater Zuidplein voor 130 leerlingen van vakcollege de Hef, die weer een eigen expositie met werken geïnspireerd op de voorstelling hadden gemaakt.

Ondertussen zijn we met Open Rotterdam een driedelige portrettenreeks *Beste Rotterdam* aan het filmen. In de serie gaan drie jongeren ieder met met een schrijver in gesprek over waar zij in de stad tegenaan lopen. De schrijver schrijft vervolgens een afscheidsbrief aan de stad voor de jongere en samen bieden ze die aan aan een persoon of een plek.

Afgelopen zondag hebben we mooie gesprekken opgenomen met Soraya en Tao die in gesprek gingen met Kenny Gomes en Yasslines. Vier april komt het eerste videoportret op Open Rotterdam. En 5 april organiseren we samen een talkshow na de voorstelling bij Theater Rotterdam. In die talkshow gaan we nog dieper in op de verhalen van de jongeren en krijg je een *sneak preview* van de volgende portretten.

In het kader van 'hoe praten we met elkaar' hebben we maandag ook een nieuwe aflevering van *Tussen Kunst en Misdaad* opgenomen. Een bijzondere editie, want deze keer zat de redactie aan tafel. De vaste presentatoren Sheralynn en Julius aangevuld met Job van het RIEC Amsterdam-Amstelland en mijzelf. We hadden allemaal een fragment uit een van de vorige afleveringen geselecteerd en een vraag over het werken op de grens van kunst en maatschappij.

Het is belangrijk om in gesprek te blijven met mensen die misschien een heel ander perspectief hebben, vind ik. En dus al helemaal in deze tijd. Daarom ben ik blij dat we in november *Angry Young Men* gaan spelen in de gemeente Smallerland.

Angry Young Men gaat over de veiligheid van de samenleving versus de moeite die de samenleving moet doen om jongeren in veiligheid te laten opgroeien. Floris maakte samen met hiphopartiest Winne een vlijmscherpe voorstelling met hiphop over jongens die opgroeien in een wereld waar ze hun plek niet kunnen vinden. Jongens die dromen van geld en aanzien. Jongens die altijd hun dekking hoog hebben. Voor de herneming in 2025 maakten we een educatiepakket met spellen, lesbrieven en video's.

Daar gaan we twee weken spelen voor een mix van o.a. scholieren, ambtenaren, politieagenten en jongerenwerkers. Juist om mensen te ontmoeten die met andere ogen kijken naar een dilemma.

Ik hoop je ergens te spreken.

Hartelijk,

Floris

DEZE VOORSTELLING GAAT EERST EN VOORAL OVER ONS...

THEATERKRANT OVER
DENKEND AAN HOLLAND

DIT IS WAT WE DEDEN IN APRIL

Beste,

Mijn dochter heeft haar been gebroken. Ze is vier. Ze heeft naast pijn, vooral last van jeuk. Dus ik schrijf deze brief terwijl ze naast me op het 'grote bed' ligt te slapen. En ik merk aan mezelf dat ik het, naast heel zielig, ook fijn vindt dat dit de wereld even zo klein maakt. Ken je dat? Een gebroken been is beter te begrijpen dan de paniek en chaos die er nu door wereldleiders gezaaid wordt. Plus het heeft alleen maar wat gips nodig, in plaats van... Tja, wat is er nodig? Die vraag is meer dan ooit het vertrekpunt voor het werk dat we doen.

Ik ben begonnen met het schrijven van *Denkend aan Holland*. George Tobal, die de hoofdrol in *Hoe ik talent voor het leven kreeg* speelde, gaat nu het verhaal vertellen van iemand die het AZC uit stapt en de samenleving in. Als ik deze voorstelling een aantal jaar geleden had gemaakt was het vooral gegaan over hoe je een thuis vindt op een vreemde plek. Nu merk ik dat het meer en meer gaat over hoe je om gaat met continu wantrouwen. Het is nu nodig om het daarover te hebben. In oktober is de première en ik hoop dat ik met het schrijven de ontwikkelingen bij kan houden. Van president Trump die honderden mensen deporteert naar el Salvador tot minister Faber die lintjes voor vrijwilligers weigert.

In *Denkend aan Holland* neemt acteur George Tobal je mee in een poëtische, ontroerende en grappige zoektocht naar iets dat vertrouwd voelt. Wat gebeurt er als je in een land aankomt dat je wel mag bewonen, maar niet vanzelfsprekend begrijpt? En hoe reageert dat land op jou? *Denkend aan Holland* raakt daarmee aan iets universeels: de stille eenzaamheid die kan ontstaan als je je nergens echt vertrouwd voelt. Het verlangen om erbij te horen, zonder jezelf te verliezen. En de menselijke veerkracht om dat toch te proberen—met humor, verbeeldingskracht en poëzie.

In de Rotterdamse wijk Bloemhof zijn we bezig met een serie audiowandelingen. In elke wandeling kan je meelopen met een bewoner en iemand vanuit 'de instituten' (o.a. gemeente en onderwijs), die elkaar meenemen naar een voor hen bijzondere plek in de wijk. Je hoort hen praten over thema's als schoonheid en duurzaamheid, maar vooral over wat 'het samen doen' betekent. Want ik denk dat dat nodig is. De wandelingen gaan we presenteren op het Bloemhof festival in juni. Kom vooral mee wandelen en praten.

Ik ga nu een zak diepvrieserwten halen om het gipsen been wat te koelen. Geen idee of het helpt tegen de jeuk, maar ook in de kleine wereld van thuis is het nodig dat er iets gedaan wordt.

Tot snel!

Hartelijk,

Frois

WAT WE STEEDS BETER DOEN 1/2

Met *Angry Young Men* begonnen we aan het drieluik *De jonge stad*. Drie producties in drie jaar over jongeren en beeldvorming. Afgelopen jaar maakten we het laatste deel, *The City She Loves Me*. Een productie die inzoomde op alle pogingen om met jongeren in gesprek te gaan, die we bij het maken van deel 1 en 2 waren tegengekomen. Gemeentes, welzijnsorganisaties, instellingen zijn allemaal op zoek naar hoe zo'n gesprek te starten. Vaak goed bedoeld, soms om een vinkje te kunnen zetten in het hokje 'doelgroep gesproken'. Wij werden zelf trouwens ook vaak benaderd of mensen met 'onze' jongeren die meewerkten aan de verdiepingsprogramma's konden spreken. Blijkbaar vinden mensen het echt lastig om dat zelf te organiseren.

Dat werd het centrale onderwerp van *The City She Loves Me*. We gingen erover in gesprek met o.a. mensen bij de gemeente, onderzoekers en jongeren. Het leverde hilarische en schrijnende voorbeelden op van hoe met de beste intenties de plank mis werd geslagen. Dat leverde ook het

idee op om dit deel wat minder 'zwaar' te maken. En het idee om drie acteurs zowel drie volwassenen, als drie jongeren te laten spelen, waardoor een 'echt' gesprek eigenlijk niet mogelijk was. Want in de praktijk blijken veel participatieve projecten niet echt participatief te zijn, omdat er vooraf al te veel besloten is. Daarom willen bepaalde groepen jongeren ook niet meer praten, omdat er toch niets verandert.

Zo'n maakproces levert heel veel op, maar had ook een valkuil. We zijn zo diep het onderwerp in gegaan, dat we te specifiek zijn geworden. We hebben de boeiende dynamiek die we zagen in al die gesprekspogingen niet terug kunnen vertalen naar een universeler thema. Daardoor werkte de voorstelling heel goed met ambtenaren en jongeren in de zaal - lachsalvo's door de herkenning -, maar communiceerde die niet zo sterk met het reguliere theaterpubliek. Het is dus ook belangrijk om afstand te nemen en steeds weer het 'lekenperspectief' mee te nemen bij het maken. Door dat te doen

wordt de voorstelling ook sterker voor publiek dat het thema goed kent, omdat het hen dan ook als mens raakt en niet alleen als ervaringsdeskundige. Deze ervaring hebben we gelijk mee kunnen nemen bij het maken van *Denkend aan Holland*. Bij deze voorstelling bouwden we ook door op de kennis van *Hoe ik talent voor het leven kreeg*. In het schrijfproces hebben we steeds het thema eenzaamheid centraal gezet en ervoor gezorgd dat de specifieke situatie van iemand die het AZC verlaat en de samenleving binnenstapt ook raakte aan de menselijke zoektocht naar aansluiting en geborgenheid. Daardoor kwam er een sterkere emotionele reactie op dit verhaal.

WAT ANDEREN OVER ONS ZEIDEN

**MENSEN HEBBEN
GEEN RELATIES MET
ORGANISATIES, MAAR
MET MENSEN**

foto: Sanne Donders

**HET MAAKTE ME EENS TE
MEER DUIDELIJK DAT
EENZAAMHEID VELE
GEZICHTEN KENT**

foto: Bart Grietens

**ACTUEEL, URGENT,
INDRUKWEKKEND,
GELOOFWAARDIG,
KNAP!**

foto: Sanne Donders

**YEMMA KIJKT VANUIT DE
HEMEL MET EEN LACH
NAAR BENEDEN**

**WAT EEN MOOIE VERBINDING
TUSSEN TWEE WERELDEN
DIE OGENSCHIJNLIJK VER
VAN ELKAAR AFSTAAN**

**SOMS RAAKT EEN VOOR-
STELLING NIET ALLEEN JE
HOOFD, MAAR OOK JE HART**

foto: Bart Grietens

DIT IS WAT WE DEDEN IN JUNI

Beste,

Zoek jij mensen op die op je lijken, of die juist heel anders zijn dan jij? Op dit moment doe ik het laatste. Ik ben namelijk aan het schrijven voor onze nieuwe voorstelling *Denkend aan Holland*. Het wordt een solo, dus ik kruip tijdens het schrijven helemaal in het personage. En langzaam wordt dit personage iemand die misschien meer lijkt op mij dan ik in eerste instantie dacht...

We werken bij *Denkend aan Holland* weer samen met NewBees zoals we dat ook bij *Hoe ik talent voor het leven kreeg* deden. Deze keer organiseren we samen met hen voor allerlei werkgevers speciale voorstellingen met een groot verdiepingsprogramma.

Hoe ik talent voor het leven kreeg was in 2020 en 2022 te zien in Nederlandse theaters. In deze kleurrijke, humoristische en indringende voorstelling kwamen theater, muziek en dans samen in een groots opgezet theaterspektakel. Het AZC werd op het toneel neergezet als een dorp met eigen wetten en regels. Door de ogen van Semmier bezien, namen de spelers het publiek mee de soms bizarre levens in van de mensen die er wonen en werken. Ze proberen vaak het goede voor zichzelf en anderen te doen, maar raken soms hopeloos verstrikt in het systeem.

Afgelopen zaterdag was het Bloemhof Festival, in de Rotterdamse wijk Bloemhof, en daar hebben wij de *Bloemhof Wandelingen* gelanceerd. Dat zijn audiowandelingen door de wijk en tijdens het lopen ervan hoor je een gesprek tussen iemand uit de wijk en iemand van een instituut dat met de wijk te maken heeft, zoals de gemeente of de Erasmus Universiteit. Ze praten over schoonheid, over samenwerken en duurzaamheid. Zaterdag was het fascinerend om te zien dat allerlei mensen tijdens de wandelingen al enorm met elkaar in gesprek wilden en ook gingen. Dat leverde mooie, maar ook scherpe gesprekken op tussen mensen die vonden dat ze helemaal niet op elkaar leken. De komende maanden gaan we samen met Cultuur & Campus de wandelingen nog vaker organiseren om die gesprekken mooier, meer samen en duurzamer te maken. Als je een keer mee wilt wandelen vinden we dat heel leuk. Neem dan vooral iemand mee die niet op jou lijkt!

Over gesprekken tussen verschillende mensen gesproken: onze podcast *Tussen kunst en misdaad* heeft z'n laatste aflevering gehad voorlopig. Het was een gesprek met de wethouder cultuur van Amsterdam, Touria Meliani. Nu zijn we aan het kijken hoe we een volgend seizoen voor elkaar kunnen krijgen. We zoeken een organisatie of instelling die een seizoen wil 'adopteren', om zo nog meer de inhoud in te kunnen duiken. Ik houd je op de hoogte van hoe die zoektocht loopt. Mocht je tips hebben, we horen die graag. En mocht je nog niet alles geluisterd hebben, luister de voor jou ontbrekende afleveringen vooral nog! Er zitten zulke fijne gesprekken bij, zoals aflevering 5, of nummer 12!

Ik schrijf je voor de vakantie nog een keer, om te laten weten hoe het met *Denkend aan Holland* gaat. Mocht je ergens op willen reageren, doe dat vooral. Ik vind het altijd bijzonder leuk om reacties te horen.

Hartelijk,

Frois

REGISSEUR FLORIS VAN DELFT WERKTE VOOR DE GELEGENHEID SAMEN MET HIPHOPARTIEST WINNE, EN DAT HEEFT EEN VOORSTELLING OPGELEVERD DIE RITMISCH STAAT ALS EEN HUIS

TROUW OVER
ANGRY YOUNG MEN

DIT IS WAT WE DEDEN IN JULI

Beste,

Ik ben deze week het script van *Denkend aan Holland* aan het lezen met acteur George Tobal. Dat maakt dat ik een groot deel van de dag bezig ben met schrijven en het verder ontwikkelen van de tekst, wat ik heel leuk vind. En dat maakt dus ook dat ik alle ‘wegwerkklassen’ vrij effectief in de uren eromheen doe. Ik ga dit onthouden, want ik ga op deze manier met een fijn gevoel de vakantie in.

Ik ben blij met de kant waar *Denkend aan Holland* op gaat. Op dit moment lees ik regelmatig een scène voor als ik een gesprek met iemand over de voorstelling heb. Vaak vertelt dat meer dan twintig volzinnen over wat het moet gaan worden. Jammer genoeg kan ik dat niet in deze brief doen, maar ik doe er toch een klein stukje tekst in. Gewoon om een indruk te geven. Dit fragment komt uit een scène aan het begin, waarin de hoofdpersoon, op weg van het AZC naar zijn nieuwe huis, net een lift van een vrouw heeft gekregen.

Ik heb een huis gekregen, zeg ik snel.

Of eigenlijk: (met accent) ik heb huis.

Zij verstaat: guis, gruis, of misschien kruis.

Geen idee, maar het wordt nog stiller.

Ik haal de brief uit mijn tas.

Die wapper ik onhandig heen en weer.

Nee, huis, zeg ik drie keer achter elkaar.

Elke keer spreek ik het net anders uit en iets harder.

Ze kijkt me niet aan.

Concentreert zich keihard op de weg.

Nee, huis.

Dit is adres.

Ah!, zegt zij.

Een huis!

Soms weet ik gewoon niet welk woord het gesprek van de handrem haalt.

‘Adres’ dus nu.

Wij hebben morgen nog een uitje met iedereen van WAT WE DOEN. We gaan naar Fenix, het nieuwe migratiemuseum (en lekker eten). Ons museumbezoek is dubbel thematisch. Natuurlijk past het bij *Denkend aan Holland*, maar het past ook bij het afscheid van Spela. Jarenlang verstuurde zij deze nieuwsbrieven en deed zij de marketing en communicatie. Nu remigreert ze naar Slovenië. Heel jammer dat ze gaat en we hopen dat ze nog veel zal denken aan Holland. Ze laat grote schoenen achter om te vullen.

Ik wens je heel goede zomerweken, met of zonder werk, met of zonder patroon. Maar in ieder geval met plezier en fijne mensen.

Hartelijk,

Frans

EEN ONTROERENDE, TEDERE, GRAPPIGE EN SOMS BEANGSTIGENDE BESPIEGELING OP HET OUDER WORDEN

THEATERKRANT OVER
YEMMA

DIT IS WAT WE DEDEN IN SEPTEMBER

Beste,

Overheden... Het is een rode draad op dit moment. Ik besepte het gisterochtend toen ik het gebouw van de Hoge Raad in Den Haag uit liep. We waren daar omdat het ministerie in hoger beroep was gegaan in een zaak over een subsidie die we inmiddels zes jaar geleden hebben ontvangen (en waarin we al in het gelijk gesteld waren). De man van het ministerie gaf ons in de gang nog een hand en zei: "Jullie moeten echt begrijpen dat het niet persoonlijk is. Het gaat om het systeem." En daar stonden we met onze duur betaalde advocaat, met nog langer durende onzekerheid en mogelijk een financiële strop ter grootte van een kleine voorstelling. Lastig om dat niet persoonlijk te maken.

Ondertussen ben ik met George Tobal aan het repeteren voor *Denkend aan Holland*. Het werken aan de voorstelling is gelukkig heel leuk. George en ik hebben al een paar keer samengewerkt. *Hoe ik talent voor het leven kreeg* was de laatste keer. En het is bijzonder om dit vervolg samen te maken, dat in alles anders is. *Talent* was met heel veel mensen, nu staat George alleen op het podium. *Talent* ging over de wereld van het AZC, nu stapt een man onze samenleving in en speelt George ook letterlijk tussen het publiek. En dat is te gek, want dat betekent dat we eigenlijk niets meer nodig hebben dan stoelen en vooral mensen. De komende weken doen we dus doorlopen op allerlei plekken. Vrijdag eentje op kantoor bij *NewBees INC.*, onze maatschappelijke partner (net als bij *Talent*) en maandag op de MBO Theaterschool.

NewBees INC. is familie van NewBees, een sociale onderneming die zich inzet voor inclusieve inburgering, het begeleiden van nieuwkomers naar werk en door bedrijven te begeleiden bij het inzetten van nieuw talent. Met die kennis en ervaring, lanceerde NewBees de dienstverlening NewBees INC., die werkgevers ondersteunt bij het bouwen van een veilige en inclusieve werkvloer. NewBees INC. ondersteunt werkgevers bij het bouwen van een veilige en inclusieve werkvloer.

De overheid zorgt ook voor inspiratie bij *Denkend aan Holland*. In de voorstelling gaat het regelmatig over alle post die de hoofdpersoon ontvangt. Daardoor kregen we het idee om post te maken voor heel het publiek. Kom kijken en dan zie je wat voor post. We spelen vanaf 7 oktober. Natuurlijk beginnen we weer in ons theater Zuidplein.

Het kan makkelijk zijn om af te geven op de overheid. Een systeem zegt niets terug. Daarom ben ik blij dat we ook actief het gesprek opzoeken met allerlei instanties. Samen met NewBees INC. zijn we bezig met het organiseren van voorstellingen voor specifieke groepen op bijzondere locaties. Daaromheen komt er een programma van workshops en dialoogsessies, die geleid worden door mensen van NewBees INC. die zelf ervaren hebben hoe het is om je plek in deze samenleving te moeten vinden.

Er is nog veel meer te zeggen over overheden, maar laten we dat doen na afloop van een voorstelling. Dan praten we verder.

Hartelijk,

Frois

ZIJ MAKEN VOORSTELLINGEN DIE UITNODIGEN OM TE REFLECTEREN OP HEDENDAAGSE, MAATSCHAPPELIJKE TRENDS, GEBASEERD OP PERSOONLIJKE VERHALEN VAN INDIVIDUEN UIT DE HAVENSTAD

THEATERKRANT OVER
THE CITY SHE LOVES ME

WAT WE STEEDS BETER DOEN 2/2

Samenwerken loont als je het langer doet, want dan leer je elkaars werelden echt kennen. Het vertrouwen groeit en je kunt samen meer maatschappelijke impact bereiken. Door langer en intensiever samen te werken met maatschappelijke organisaties, kunnen we onze artistieke balangen ook steeds beter bewaken. We zijn samen met NewBees INC. opgetrokken in het financieren van de voorstelling, het produceren van de besloten voorstellingen en het ontwikkelen van het context-programma voor *Denkend Aan Holland*. Met de gemeente Smallingerland werkten we samen om een groot project rondom jongeren en criminaliteit op te zetten in het najaar.

Twee weken lang speelden we *Angry Young Men* voor meer dan tweeduizend scholieren en betrokkenen in Drachten. We werkten niet eerder met deze gemeente, maar hebben inmiddels zo veel projecten met *Angry Young Men* gedaan, dat we veel weten van waar we rekening mee moeten houden en dus de maatschappelijke partner bij kunnen 'helpen'. Het lukt ons steeds sneller om 'taal' te vinden met elkaar.

DIT IS WAT WE DEDEN IN OKTOBER

Beste,

Kan je je nog de eerste gedachte herinneren waarmee een project in je werk of misschien wel iets dat je in je vrije tijd doet begonnen is? Dat eerste idee waarmee de trein in beweging werd gezet. Bij mij beginnen voorstellingen vaak met een heel klein idee. En het gekke is dat als dat idee klopt, de voorstelling dat uiteindelijk ook doet (en dat is niet altijd).

Afgelopen donderdag keek ik naar de première van *Denkend aan Holland* en moest aan mijn eerste idee denken: het publiek moet op het podium om George, de acteur, heen zitten. Dat was het toen. Ik kon toen niet zeggen waarom. Maar op die avond vorige week, in ons thuistheater Zuidplein, zag ik George tussen ruim honderdvijftig mensen doorlopen en kon ik pas echt benoemen waarom dat eerste idee goed klopte. Het is omdat wij de samenleving zijn, een cruciale 'tegenspeler' in dit verhaal over iemand met een verblijfsvergunning op zoek naar een plek om te kunnen 'zijn'. Daarom was ik ook zo blij met de kop van deze recensie in de Theaterkrant:

'Deze intieme monoloog (...) gaat eerst en vooral over ons.'

En daarom was het des te leuker om met alle leden van die tijdelijke samenleving achteraf op de vloer te proosten en de avond te vieren.

Met NewBees INC. hadden we de volgende ochtend gelijk nog een première. Toen speelden we namelijk de voorstelling voor honderdvijftig managers van Achmea in hun kantoor in Apeldoorn. Dit was de eerste van een reeks voorstellingen op de werkvloer bij organisaties. Bij die voorstellingen zit een programma waarin mensen achteraf met elkaar in gesprek gaan over de thema's uit *Denkend aan Holland*. Het was in Apeldoorn ongelooflijk spannend in een zaal met alleen tl-verlichting en een systeemplafond, maar mensen waren geraakt en het gesprek dat op gang kwam was heel waardevol.

Nu spelen we pas weer op 29 oktober voor het eerst in Gouda en gaan dan tot en met 23 januari op tournee.

Ondertussen beginnen maandag alweer de repetities voor *Angry Young Men*. De eerste twee weken van november spelen we in Drachten voor duizenden middelbare scholieren en alle mensen die bij jongeren betrokken zijn. Van jongerenwerk tot politie en van ouders tot jeugdzorg. Dertien voorstellingen met nagesprekken en prachtig educatiemateriaal, waarmee docenten verder in gesprek gaan met de leerlingen.

En we zijn met Nasrdin Dchar aan het warmdraaien voor een nieuwe solo *Wat als...*. Deze keer over een onderwerp dat me ook eindeloos bezighoudt: angst en irrationaliteit. Nasrdin heeft een paar jaar niet op het toneel gestaan en ik heb het samenwerken gemist. Dus ik kijk er enorm naar uit. En ik denk dat we daar ook een goed eerste idee hebben...

Ik hoop je binnenkort ergens te zien bij *Denkend aan Holland*.

Hartelijk,

EEN GEWELDIGE MANIER OM DE BELEVINGSWERELD VAN EEN VLUCHTELING OVERDRAAGBAAR TE MAKEN

DE GROENE AMSTERDAMMER OVER
DENKEND AAN HOLLAND

DIT IS WAT WE DEDEN IN NOVEMBER

Beste,

Soms maakt het bekende het onbekende (bijna te) spannend. Bijvoorbeeld als ik aan een nieuwe voorstelling moet werken, terwijl er een voorstelling die zich al bewezen heeft speelt. Dan remt de gedachte 'als deze maar net zo goed wordt' het hele proces. Maar ik heb de oplossing gevonden: er moeten twee voorstellingen spelen. Want op dit moment zijn we met *Denkend aan Holland* en met *Angry Young Men* op tournee en vind ik het werken aan de volgende voorstellingen *Wat als...* en *DOPE* ongelooflijk leuk.

De indringende theater- en dansvoorstelling *DOPE* laat zien hoe drugs als een onzichtbare lijn alle lagen in onze samenleving verbindt. Met dynamische (hiphop)dans, monologen en intieme gesprekken vertellen een uithaler, een ouder, een douanier en een gebruiker het eerlijke verhaal over de rol van drugs in hun wereld. Langzaam word je geconfronteerd met de gevolgen van dromen over snel geld, de verleiding van sociale media, het falende armoede-beleid en het gevoel van veel jongeren dat ze er niet toe doen.

Ondertussen wordt er ook heel veel gepraat rondom *Angry Young Men*. We zijn voor de tweede week aan het spelen in Drachten voor middelbare scholieren en allerlei mensen die met jongeren te maken hebben. De nagesprekken worden gedaan door het jongerenwerk. De leraren gaan in de klas nog verder met de leerlingen in gesprek. En het mooie is dat de ervaring van het samen naar de voorstelling gaan ervoor zorgt dat mensen makkelijker met elkaar dat gesprek aangaan. Want jongerenwerkers worden nu al benaderd door jongeren die toch eens willen praten.

Volgende week dinsdag en woensdag staan we ook nog twee keer in ons thuis theater Zuidplein. In de middag spelen we voor leerlingen van vakcollege De Hef.

Vorige week was ik ook nog met de wetenschappers van SCIN bij het Ministerie van Justitie en Veiligheid. Daar keken we de registratie van *Angry Young Men* met allerlei mensen uit het gevangeniswezen, de recherche en de forensische zorg. Mensen die veelal vanuit een groot gebouw beleid maken voor mensen die ze nooit ontmoeten. Het was mooi om te zien dat de voorstelling plus de toelichting vanuit SCIN over welke factoren bijdragen aan crimineel gedrag de wereld van buiten een beetje bij hen naar binnen bracht.

En eigenlijk zijn we met drie voorstellingen bezig, want op 26 november zijn we met *Yemma* bij Hogeschool Rotterdam met een bijeenkomst speciaal voor medewerkers van de zorgopleidingen, Social Work en het kenniscentrum Zorginnovatie.

De monoloog *Yemma*, naar het bekroonde boek van Mohammed Benzakour, schetst een poëtisch beeld van een zoon van een Marokkaanse moeder. Na het herseninfarct van zijn 'yemma' raakt hij verloren in het doolhof van Nederlandse ziekenhuizen, therapeuten en zorginstellingen die niet berekend zijn op patiënten zoals zij. In samenwerking met verschillende zorginstellingen organiseerden wij een reeks bijeenkomsten waarin de filmische theatervertelling *Yemma* wordt vertoond, gevolgd door interactieve gesprekken. Tijdens deze sessies wisselen zorgprofessionals ervaringen uit, delen ze nieuwe inzichten en werken ze aan meer bewustwording rondom cultuursensitieve zorg.

Ondertussen werken we met veel plezier aan het derde(!) seizoen van de podcast *Tussen Kunst en Misdaad*. De eerste aflevering is opgenomen met Adelheid Roosen van Female Economy en Janis Tamsma van de Amsterdamse politieleiding.

Dan zijn de voorbereidingen voor *Wat als...* met Nasrdin Dchar en *DOPE* met Lloydscompany ook in volle gang. Robin Vogel heeft een prachtig idee voor het decor van *Wat als...*. En voor *DOPE* zoeken we nog een goede locatie die met de haven te maken heeft waar we de voorstelling kunnen spelen. Dus als je ideeën hebt...

En waarom het werken op dit moment ook heel leuk is, is dat Abid Chand en Whitney Marcial bij de redactie, zoals we ons team noemen, zijn gekomen. Ze gaan samen de marketing doen en brengen een hoop mooie ervaring en vrolijke energie mee. Dus ook daar hebben we een mooie mix tussen het bekende en het onbekende. Heel fijn!

Hartelijk,

Fris

DE MAKERS ZOEKEN MET SUCCES NAAR VERBINDING TUSSEN DE KUNSTEN EN DE SOMS RUWE WERKELIJKHEID, EN DAT GEEFT TUSSEN KUNST EN MISDAAD DE NOODZAKELIJKHEID DIE DEZE PODCAST NODIG HEEFT

HET FINANCIËEL DAGBLAD OVER
TUSSEN KUNST EN MISDAAD

DIT IS WAT WE DEDEN IN DECEMBER

Beste,

Gisteren sprak ik een aantal hoogleraren van de Erasmus Universiteit voor *DOPE*. We hadden het over deze week voor Kerst en één van hen zei: “Het is superdruk, maar... ik heb nog niets naar het nieuwe jaar hoeven te schuiven!” Zelf zit ik elke dag met Nasrdin Dchar te schrijven aan het script voor *Wat als...* Vijf januari beginnen we met repeteren, dus naar het nieuwe jaar schuiven is voor ons niet echt een optie. Ben jij al begonnen met schuiven?

Wat als... begint mooi vorm te krijgen. Ik vind het maken met Nasrdin altijd een bijzonder proces. We praten veel over onderwerpen en verhalen uit Nasrdin zijn leven (en stiekem ook uit het mijne). Dan schrijven we allerlei teksten, zodat we door die te lezen weer verder kunnen praten over wat het moet worden. Soms voelt het alsof we uit een blok steen een beeld hakken. Het zat er al in, maar moet blootgelegd worden. Nu gaat de voorstelling steeds meer over het doorbreken van patronen rondom angst. Hoe deal je met je eigen angst, maar hoe geef je je eigen angst ook niet door aan je omgeving?

Wat is gezonde angst en waar wordt die irrationeel?

Ondertussen speelt *Denkend aan Holland* in de theaters én op bijzondere plekken buiten het theater. Afgelopen maandag bijvoorbeeld in Amsterdam voor mensen uit de IT-wereld. En twee weken terug voor het ministerie van SZW in Den Haag. Waar ik blij mee ben is dat waar we ook spelen mensen aan het einde stil en onder de indruk zijn. En of het nu georganiseerd is of spontaan gebeurt, er komt altijd een nagesprek in wat voor vorm dan ook. Soms al in de zaal, soms in de foyer en zelfs nog later via de mail. In januari gaat de tournee weer door, o.a. in Haarlem, Amsterdam, Den Haag en Leeuwarden.

In de podcast ***Tussen Kunst en Misdaad*** gaan kunstenaars en misdaadbestrijders in gesprek over de impact van kunst en cultuur op misdaadbestrijding. Films, voorstellingen en installaties vormen het startpunt voor open gesprekken over criminaliteit, macht, beleid en politiek. Hoe kan kunst nieuwe perspectieven bieden op vraagstukken rondom veiligheid en samenleving?

Ik ga nu nog even verder schrijven, maar wil je heel fijne dagen wensen en een goede vakantie, als je die hebt. Om in de Kerstgedachte te komen raad ik je aan om de eerste aflevering van het nieuwe seizoen van ***Tussen Kunst en Misdaad*** te luisteren. Theatremaker Adelheid Roosen en Janis Tamsma, Hoofd Operatiën Politie Eenheid Amsterdam, hebben het over de voorstelling *Tot Het Is Wat Het Moet Zijn*. Daarin gaan tientallen agenten, acteurs en publiek het gesprek aan om elkaar niet ‘los te laten’. Beide gasten spreken vanuit hun eigen perspectief daar heel liefdevol en zuiver over. Kortom iets voor Kerst!

Frans

Hartelijk,

PS Mocht je met enorme tegenzin al je werk naar volgend jaar aan het schuiven zijn en je zou wel iets nieuws willen proberen, check dan het Roadieprogramma. In de afgelopen maanden hebben we samen met de NAPK en De Metselarij hiervoor het INSTAP-programma bedacht. Dat is voor mensen met zakelijke ervaring elders die overwegen te gaan werken in de podiumkunsten en er graag kennis mee willen maken. Het enige dat je dan niet naar het nieuwe jaar moet schuiven is een korte motivatie of video naar napkstart@napk.nl sturen vóór 31 december.

**WAT WE DOEN KIJKT UIT NAAR
VERDER TOUREN MET
DENKEND AAN HOLLAND**

**WAT WE DOEN KIJKT UIT NAAR
MEER YEMMA**

foto: Wannes Cré

**WAT WE DOEN KIJKT UIT NAAR
WAT ALS... MAKEN MET
NASRDIN DCHAR**

foto: Bart Grietens

**WAT WE DOEN KIJKT UIT NAAR
DOPE SAMEN MET LLOYDS
COMPANY**

foto: Mark Engelen

**WAT WE DOEN KIJKT UIT NAAR
DE EINDEXPOSITIE VAN
ANGRY YOUNG MEN VAN ALLE
LEERLINGEN VAN VAKCOLLEGE
DE HEF**

**WAT WE DOEN KIJKT UIT NAAR
DE REST VAN HET SEIZOEN VAN
TUSSEN KUNST EN MISDAAD**

WIJ ZIJN WAT WE DOEN AALIYAH, ABID, ALISIA, AMY, ANNEMIEK, AYOUB, AZIZA, BARBARA, BARRY, BAS, BENTHE, BNNYHUNNA, BOYD, CARLIJN, CHIMENE, DANIEK, DAVE, DAVIDSON, DIDE, DIONNE, DORIEN, ELISE, ELODIE, ELINE, EVA, FLORIS, GEORGE, GERHARD, HANS, HEIN, HENDLEY, HESSEL, IMANUELLE, INDU, INSHA, JAAP, JANTJE, JASON, JENTE, JEROEN, JESSY, JOB, JOECHA, JOS, JOSIE, JUAN, JUDITH, JULIUS, KIM, LAURIEN, LOTTE, MARGARÉTHA, MARE, MARK, MARISA, MARJOLEIN, MARLOES, MAX, MEES, MELINA, MICHIEL, MIKE, MO, MOHAMMED, NASRDIN, NICOLE, NOA, NOELA, RACHID, RAPHAEL, RAVIAN, REMKO, ROBIN, RODAAN, RUCHIR, SACHA, SANNE, SARA, SELENAY, SHERALYNN, SPELA, STEFANIQUE, SUNAIDA, THIERRY, THOMAS, TIMO, TRIJ, URMIE, VALERIE, VERA, WHITNEY, WINSTON, YAHYA, YASMIN, YKE, ZILVER, ZOË.

Begin april 2026 overleed acteur Juan Zyad.

Het afscheid was in Groningen. Voor zijn twee dochters was hij een liefdevolle vader, voor zijn vrouw de man om mee door het leven te gaan en voor ons een bijzonder mens en acteur. Hij speelde in *Angry You Men* en *Mensen zoals jij* en sierde het campagnebeeld van *Denkend aan Holland*.

In november 2025 stond hij nog op het podium om misschien wel voor de tachtigste keer met alles wat hij had *Angry Young Men* te spelen. Het is onvoorstelbaar snel gegaan en het is vooral onvoorstelbaar dat hij er niet meer is.

Juan was altijd eerst mens en dan acteur. Als we met jongeren werkten zat hij uren met hen te praten, te eten en te drinken. Als we met wetenschappers spraken net zo. Juan was wie hij was, trouw aan zichzelf en daardoor was hij in de repetitieruimte en daarbuiten een mooie, zachte kracht. Op het podium nam hij al zijn ervaringen met het leven mee en zette die om in scherp, volledig eigen spel.

Hij was een acteur met een unieke kleur, die danste, rapte en speelde met dezelfde overgave.

Juan werd niet ouder dan 31, maar omdat het leven zo van hem af spatte gaat hij nog heel lang bij ons blijven.

We missen je en wensen iedereen die achterlaat
heel veel sterkte en liefde.

